

שאלתה: מודלים לפיתוח מקצועי של מורים

1.

מספר פריט:	12845
מיון:	R1610
סוג:	מחקר
כותר:	פיתוח מקצועי : דו"ח מחקר מסכם תשע"ח
מחבר:	מרגולין, מרגולין /רגב, חיותה /דושניק, לירון /רפאלי, ורד
מו"ל:	מכון מופ"ת
שנה:	2018
עמודים:	126
מקום:	תל אביב
מילות מפתח:	התפתחות מקצועית; מדיניות חינוכית; אקדמיה-כיתה; מורים מובילים;
הערות:	החקרים: מושל, סמדר /רם, דרורית /יונס, נאדרה /רסיסי, ניר /ברודי-שרודר, הדס /לוי-נחום, תמי
טקסט מלא:	

תקציר:

המחקר הנוכחי מבקש לבחון את מדיניות החינוך הנוגעת לפיתוח מקצועי של מגוון עובדי ההוראה, כפי שהיא משתקפת במדיניות המוצהרת של משרד החינוך, ואת האופן בו היא מתבצעת הלכה למעשה בשלוש התכניות: גמישות פדגוגית, אקדמיה כיתה ומורים מובילים ("השקפה"). המטרה הראשונית הייתה לערוך במהלך המחקר הערכה מעצבת של שלוש המסגרות הספציפיות הללו על מנת לסייע בפיתוחן ובעיצובן תוך כדי שיח מתמשך עם מעצבי המדיניות. לשם כך נקט מחקר זה במתודולוגיה של "חקר מקרים" באמצעותה עקב באופן שיטתי ומעמיק אחרי מספר בתי ספר וקהילות. הדוח המוגש בתום שלוש שנות המחקר כולל שלושה דוחות מפורטים על כל אחת משלוש התכניות, ובנוסף, תקציר של עיקרי הממצאים וההמלצות הנגזרים משלושת הדוחות. גם הממצאים וגם ההמלצות מבוססים בראש ובראשונה על הנתונים הרבים שנאספו בכל אחד משלושת המחקרים שליוו את התכניות במהלך שלוש שנים ועל הספרות המחקרית הרלוונטית העוסקת בנושאים שמעלים הממצאים. בתחילתו של תקציר זה מופיעות המלצות החוקרים לגבי הרמה המערכתית ולאחר מכן הממצאים העיקריים של כל התכניות וההמלצות בנושאים השונים הנגזרות מן הממצאים.

2.

כותר

מודל לפיתוח מקצועי של מנהיגות בית ספרית - חקר מקרה / חיה אלטרץ, אירית

מירו-יפה

מחבר/יוצר

אלטרץ, חיה -- המכללה האקדמית הרצוג -- מכללת אורות ישראל -- אוניברסיטה

פתוחה, המחלקה לחינוך ולפסיכולוגיה

מירו-יפה, אירית -- מכללת בית ברל אוניברסיטת בן-גוריון, המחלקה לחינוך

שנת פרסום

2016

נושא

בתי ספר

הכשרת מנהלי בתי ספר

השתלמויות עובדי הוראה

התפתחות מקצועית -- מורים

התפתחות מקצועית

למידה בקבוצות

מנהיגות חינוכית

מנהלי בתי ספר

עבודת צוות

ערבים בישראל -- חינוך

מזהה

ISSN : 2412-2858

מתוך

זמן חינוך, 2 (תשע"ז 2016), עמ' 58-25

שפה

עברית

תקציר

השלבים כוללים תהליך של קבלת החלטות עם השותפים בתהליך, תהליכים ארגוניים ופדגוגיים במוסד האקדמי המפעיל את הפיתוח המקצועי, שיקולי דעת בבחירת תוכני למידה לקבוצות הלמידה, יצירת קהילות למידה ולולאות תיעוד, משוב והערכה המתקיימות בכל שלב. מניתוח הראיונות ניתן היה ללמוד גם על גורמים מקדמים ועל אתגרים שעולים בתהליכי הפיתוח המקצועי. גורמים אלה מטופלים כחלק מלולאת המשוב תוך התחשבות בתרבות שבתוכה נוצרו, בין אם היא מגזרית, כפי שעלה מניתוח הראיונות, ובין אם היא בית ספרית.

מאמר זה מבוסס על מחקר, שהתקיים במת"ל (המרכז לתכנון לימודים, הוראה והערכה) במכללה האקדמית בית ברל ובחן פיתוח מקצועי מתמשך של מנהיגות בית ספרית מובילת שינוי במגזר הערבי. המחקר נעשה בשיטות איכותניות, הוא רטרוספקטיבי ומושתת על ראיונות עומק עם מנחות. המנחות הללו הובילו תהליכים

של פיתוח מקצועי במהלך שבע שנים (מתשס"ו עד תשע"ב) וגיבשו קווים מנחים לתהליכי פיתוח אלה, אלא שלא ניסחו אותם בכתב כמודל עבודה לפיתוח מקצועי. בניתוח האיכותני של הראיונות עלו קטגוריות שעל בסיסן נבנה מודל לפיתוח מקצועי של מנהיגות בית ספרית. המודל מציג חלופה למבנה המקובל של השתלמויות המיועדות לקבוצות הומוגניות של מנהלים ושל צוותים מובילים בבית הספר. תהליך הפיתוח המקצועי מכוון להשפיע על הפעילות הבית ספרית כולה ולחולל שינוי בבית הספר. במודל מוצגים חמישה שלבים המבטאים תפישה של פיתוח מקצועי, לפיה, כל המהלכים משפיעים על הפרט המתמקצע ועל הארגון החינוכי, בהתחשב בתרבות שבה הוא פועל ובצרכי האוכלוסייה שאותה הוא משרת.

3.

מספר פריט:	12687
מיון:	10.153.1
סוג:	ספר
כותר:	התפתחות מקצועית של מורים בסביבת בית הספר : מנגנונים מערכתיים והיבטים ארגוניים - סקירת מידע
מחבר:	שפרלינג, דניאל
עורך:	יוספסברג בן-יהושע, ליאת
מו"ל:	מכון מופ"ת
שנה:	2017
עמודים:	57
מקום:	תל אביב
מילות מפתח:	התפתחות מקצועית; מורים; בתי-ספר; הערכה; מנהלים; סביבה חינוכית; ארגון בית-הספר;
הערות:	ייעוץ אקדמי: פישר, גל
טקסט מלא:	

תקציר:

סקירה זו מבקשת לבחון את מנגנוני היסוד של שיטות שונות להתפתחות מקצועית של מורים בסביבת בית הספר ולדון בהם. הסקירה בוחנת את הצורך בקיומם של קריטריונים להערכת הפיתוח המקצועי ומונה את העקרונות שעליהם קריטריונים כאלה יכולים להיווצר. בהמשך, היא מתארת את הידע הנצבר ממחקרים שונים, העוסקים במיפוי היבטים ארגוניים של התפתחות מקצועית של מורים המכוונת לשיפור פרקטיקות ההוראה ולהעלאת הישגי התלמידים. הסקירה מפנה לגורמים ארגוניים היכולים להשפיע על למידה של מורים במקום העבודה ובכלל זה דנה גם בגורמים מבניים, בגורמים תרבותיים ובגורמים שעניינם יחסים חברתיים-פסיכולוגיים בסביבת בית הספר. עוד בוחנת הסקירה את אופני ניצול משאבי הפנים של בית הספר לפיתוח מקצועי של מורים ומפנה גם לתפיסות ולעמדות של מורים הנוגעות לגורמים ארגוניים אלה ולקשר שבין התקיימותם או היעדרם והתרומה הנתפסת של התפתחות מקצועית על פרקטיקות ההוראה שלהם. כן, נדונו נושאי תפקידים שונים בתוך בית הספר, הראויים או יכולים להימצא אחראים לקידום

ההתפתחות המקצועית של מורים, בראש וראשונה, מנהלי בתי הספר, אך גם בעלי תפקידים מיוחדים לכך, כפי שעולה מהספרות. לבסוף, הסקירה מדגימה, באמצעות מודלים מעשיים של התפתחות מקצועית בתוכניות שונות בארצות הברית (Video Clubs; My teaching Partner; National Writing Program), בפילנד ובסינגפור כיצד משתמשים במנגנונים וברכיבים ארגוניים בתוך בית הספר כדי לאפשר התפתחות מקצועית מועילה של מורים ולקדמה.

הסקירה קוראת להקצות משאבים להבטחת סביבה ארגונית ותרבותית הולמת המאפשרת התפתחות מקצועית אפקטיבית של מורים בבית הספר, בכלל זה הקצאה של זמן ייעודי בשעות ההוראה להתפתחות מקצועית של מורים בבית הספר, הפניית משאבים חומריים ופיזיים לתכנון תהליכים אלה ויישומם ופיתוח נושא תפקיד מוגדר לתכנון התפתחויות אישיות-מקצועיות של מורים והתפתחויות של בתי הספר. כן מוצע בה, כי מערכי התוכניות ללמידה מקצועית של מורים בבית הספר יעשו תוך איזון בין צורכי הלימוד וההתפתחות של המורים והעדפותיהם ובין צורכי הארגון (בית הספר) ואף צרכי המערכת הרחבים יותר.

.4

מספר פריט:	12128
מיון:	10.137.2
סוג:	ספר
כותר:	פיתוח מקצועי של מורים באמצעות מורים מובילים - סקירת מידע
מחבר:	שפרלינג, דניאל
עורך:	יוספסברג בן-יהושע, ליאת
מו"ל:	מכון מופ"ת
שנה:	2016
עמודים:	44
מקום:	תל אביב
מילות מפתח:	התפתחות מקצועית; קהילה למדת; הוראה; מיומנויות מקצועיות; מקצועיות; מורים מובילים למידת עמיתים
הערות:	ייעוץ אקדמי: מיכאלי, ניר
טקסט מלא:	

תקציר:

סקירה זו דנה בהצדקות התיאורטיות הנוגעות לקיומו של פיתוח מקצועי של מורים בסביבת בית הספר ובאמצעות מורים מובילים. הסקירה פותחת בתיאור ביקורות המושמעות בספרות כנגד פיתוח מקצועי "מסורתי" של מורים ודנה בה. ביקורות אלה נסבות על חוסר שביעות הרצון של מורים משיטה מסורתית של פיתוח מקצועי, על חוסר האפקטיביות שלה לחולל שינוי חיובי בפרקטיקות ההוראה ולתרום לשיפור הישגי התלמידים, על העדר השליטה והפעלנות (agency) של מורים בכל הקשור אליה ועל חוסר התאמתה למקצוע ההוראה. בחלק השני של הסקירה, מוצגים הטיעונים המצביעים על האופן שבו פיתוח מקצועי של מורים באמצעות מורים מובילים נותן מענה לביקורות אלה ועל יתרונותיה של שיטה זו. נטען, כי מודל הפיתוח המקצועי בהובלת המורים מהווה התאמה נכונה יותר לאופן שבו מבוגרים לומדים; הוא מקדם יותר שליטה ופעלנות (agency) של מורים בתהליך הלמידה של עצמם; הוא מוביל ללמידה מקצועית יותר ומותאמת יותר למקצוע ההוראה; הוא מאפשר יותר שיתוף פעולה בין מורים במסגרת תהליך הלמידה והוא משקף הקצאה יעילה יותר של משאבים לנושא הפיתוח המקצועי של מורים. החלק השלישי של הסקירה דן באתגרים העומדים לפיתחה של מתודה זו של פיתוח מקצועי ובמיוחד מצביע על המחלוקות הקיימות בספרות

באשר לאופני פעולתה, שעשויים להכתיב את יעילותה; ליכולתם של מורים מובילים לפעול במסגרת האילוצים התשתיתיים, התרבותיים והניהוליים שבמסגרתם הם משולבים; למידת שיתוף הפעולה שהם יזכו לקבל מקרב המורים המתכשרים, ועוד. בתוך כך, נטען, כי אף שקיימת הסכמה בנוגע ליתרונותיה של שיטת הפיתוח המקצועי באמצעות מורים מובילים לעומת השיטה המסורתית, טרם התגבשה תמימות דעים בנוגע ליכולתה של שיטה זו להביא ללמידה משמעותית, אפקטיבית ומתבקשת של מורים ועל כן, ראוי לעיין במגבלות האפשריות שלה ולפתח לה שיטות הערכה תקפות, שיבחנו אם יש בה כדי לקדם למידה של מורים, להגביר את איכות ההוראה, לתרום לתהליך הלמידה של תלמידים ולהביא לשיפור הישגיהם.

.5

מספר פריט:	12114
מיון:	10.137.1
סוג:	מאמר
כותר:	מודלים מנטליים של הוראה-למידה בקרב מנחים בבית הספר להתמחות מקצועית
מחבר:	מבורך, מרים
עורך:	רייכנברג, רבקה /שגיא, רחל /מבורך, מרים
מו"ל:	מכון מופ"ת
סידרה:	תמה
שנה:	2016
בתוך:	להיות טיוטור-מנחה של עמיתים : משימה אפשרית?
עמודים:	70-87
מקום:	תל-אביב
מילות מפתח:	הוראה; למידה; הכשרת מורים; מורי מורים; התפתחות מקצועית;

.6

מספר פריט:	12129
מיון:	10.137.3
סוג:	ספר
כותר:	קהילות למידה מקצועיות למורים - סקירת מידע
מחבר:	בוקק-כהן, יעריט
עורך:	יוספסברג בן-יהושע, ליאת
מו"ל:	מכון מופ"ת
שנה:	2016
עמודים:	39
מקום:	תל-אביב
מילות מפתח:	התפתחות מקצועית; קהילה; מורים; רפלקציה; ידע; מודלים; הוראה;
הערות:	ייעוץ אקדמי: מיכאלי, ניר
טקסט מלא:	

תקציר:

הסקירה הנוכחית עוסקת בקהילות למידה מקצועית למורים, במדינות שונות בעולם וכן בתחומי ידע שונים ומגוונים. מטרת סקירה זו הינה להציג מודלים שונים של קהילות למידה

מקצועית למורים המוטמעים במקומות שונים בעולם, תוך הכללת מדינות בעלות תרבויות שונות וכן קהילות העוסקות במקצועות לימוד שונים ומגוונים. הסקירה כוללת את הרקע להופעת קהילות אלו, הגדרת המושג 'קהילה מקצועית למורים', מאפייני המודלים והדגשים הייחודיים בכל אחד מהם.

בהמשך מוצגים המודלים בטבלה השוואתית על פי שמונה פרמטרים ומהם ניתן ללמוד על ההבדלים בדגשים, במטרות בתכני השיח הפדגוגי ותהליך הלמידה בין סוגי המודלים, כמו גם דרכי פעולתה וההקשר המוסדי והגיאוגרפי בו פועלת כל קהילה. הסקירה מסתיימת בפרק נרחב הכולל המלצות מעשיות לבניית וניהול קהילה מקצועית למורים שתהא יעילה ואפקטיבית, בהסתמך על מחקרים שבחנו מודל מודלים של קהילות למידה. כמו כן, מחקרים אלו הניבו גם תובנות חשובות אודות גורמים שונים המהווים חסמים לתפקוד מיטבי של הקהילה ומקורות לקושי שעלולים לפגוע בפעילות הקהילה ותפוקותיה, ויש לתת עליהם את הדעת בעת שמתכננים הקמת קהילה מקצועית למורים.

.7

מספר פריט:	11537
מיון:	P106
סוג:	מאמר
כותר:	ההכשרה המעשית להוראה מחקר במכללות: PDS-
מחבר:	משכית, דיצה /מברך, זמירה
מו"ל:	מכון מופ"ת
שנה:	2014
בתוך:	ביטאון מכון מופ"ת
כרך:	53
עמודים:	75-79
מילות מפתח:	בית ספר להתפתחות מקצועית; התנסות מעשית; הכשרת מורים; הוראה;
טקסט מלא:	

.8

מספר פריט:	11074
מיון:	10.113.2
סוג:	מאמר
כותר:	הפיתוח המקצועי בעידן של רפורמות ושינויים: משמעויות של תפיסת הרצף
מחבר:	אבידב-אונגר, אורית
עורך:	שמעוני, שרה /אבידב-אונגר, אורית
מו"ל:	מכון מופ"ת /משרד החינוך
שנה:	2013
בתוך:	על הרצף: הכשרה, התמחות ופיתוח מקצועי של מורים – מדיניות, תאוריה ומעשה
עמודים:	197-226
מקום:	תל-אביב
מילות מפתח:	התפתחות מקצועית; רפורמה בחינוך; רפורמה; שינוי; תפיסה;

.9

מספר פריט:	11138
מיון:	P106
סוג:	מאמר
כותר:	ההתמחות בניהול אקדמי במכון מופ"ת: דגם של תכנית לפיתוח מנהלים ומנהיגים במוסד אקדמי
מחבר:	קדם, יעקב /בנשלום, עדנה /גרובגלד, אתי /בן-ישראל, טל
מו"ל:	מכון מופ"ת
שנה:	2013
בתוך:	ביטאון מכון מופ"ת
כרך:	50
עמודים:	37-43
מילות מפתח:	התפתחות מקצועית; תפיסת תפקיד; מורי מורים; מכללות למורים; מנהיגות; ניהול;
טקסט מלא:	

תקציר:

הצורך בהקמת התמחות לניהול אקדמי במכללות בא לידי ביטוי מכיוונים שונים: ממכון מופ"ת, שרואה את עיקר תפקידו בפיתוח מקצועי כולל של מורי-המורים במכללות לחינוך, תכנית ההתמחות בניהול אקדמי שבמכון מופ"ת מזמנת התמודדות עם התפקיד המורכב של הכשרה לתפקידי מנהיגות והובלה. קיימות גישות שונות בנושא ההכשרה למנהיגות, והתכנית יוצאת מהנחה, כי ניתן ללמוד על מנהיגות וליישם את הלמידה הזו הלכה למעשה בעבודת המנהל-מנהיג. הקשר ההדוק בין ניהול ומנהיגות בארגונים בכלל ובארגוני חינוך בפרט הוא בסיס להכשרה, לעיון ולהתנסות. מטרת התכנית היא לחשוף את המשתתפים להיבטים המרכזיים של תורות הניהול המודרניות ולאפשר להם לבחון את תפקידם הניהולי-מנהיגותי באופן מושכל ומקצועי, כדי שיוכלו לעמוד באתגרים של הובלת סגל הוראה אקדמי-פדגוגי מתוך הכרה, מעורבות ומחויבות. מהאגף להכשרה ולהשתלמות של עובדי הוראה במשרד החינוך, וממורי המורים ב"שדה" המכללות.

.10

כותר

הוראת מתמטיקה לתלמידים עם צרכים מיוחדים: מודל לתוכנית התערבות למורים

/ יחיאל תנעמי

מחבר/יוצר

תנעמי, יחיאל -- מכללה אקדמית חמדת הדרום

שנת פרסום

2018

נושא

מתמטיקה -- הוראה

ילדים בעלי צרכים מיוחדים
מורים
השתלמויות עובדי הוראה
תוכניות התערבות חינוכיות
מורים בחינוך המיוחד
התפתחות מקצועית -- מורים
מזהה

ISSN : 2311-5483

מתוך

מחקר ועיון בחינוך מתמטי, 6 (מרץ 2018), עמ' 66-78

שפה

עברית

תקציר

הוראת המתמטיקה לתלמידים עם צרכים מיוחדים הלומדים בכיתה רגילה מאופיינת בקשיים הנובעים בחלקם מהיעדר הכשרה מקצועית מתאימה לעבודה עם תלמידים אלו. כדי לקדם את מומחיות המורים במתן מענה מקצועי לתלמידים, הופעלה תוכנית התערבות במסגרת השתלמות מורים, על פי מודל שפותח למטרה זו. המודל מכוון להרחבת מומחיות המורה בתחום הדעת ובדרכי הוראתו לתלמידים עם צרכים מיוחדים ומעוגן בעקרונות של "הלמידה המשמעותית" עבור מורים. כמו כן את התוכנית הנחו שני מנחים: האחד מומחה בדיסציפלינה, והשני – בחינוך מיוחד. נערך סקר בקרב 36 מורים שהשתתפו בהשתלמות באמצעות שאלון אינטרנטי שנבנה לצורך הערכת המודל.

מניתוח התשובות עולה שביעות רצון כללית ברמה גבוהה בשני ההיבטים העיקריים של התוכנית: האחד – הרחבת מומחיותם של המשתתפים בתחום הדעת ובדרכי הוראתו לתלמידים עם צרכים מיוחדים, והשני – דרכי העברת התוכנית על ידי המנחים. כמו כן עלה צורך להעמקת הידע המתמטי והעשרתו. מודל התערבות זה יכול לשמש דגם לקידום מומחיותם של מורים בתחומי דעת אחרים, בקבוצות גיל שונות, ולאו דווקא בתחום המתמטיקה.

.11

כותר

**השתלמות מורים היא רק תחילתה של דרך: ההקשר האישי וההקשר המערכתי
בפיתוח מקצועי של מורים / שלומית אבדור**

מחבר/יוצר

אבדור, שלומית -- מכללת אחוה

שנת פרסום

2015

נושא

הנעה (פסיכולוגיה)

השתלמויות עובדי הוראה

התפתחות מקצועית -- מורים

מדידה והערכה בחינוך

מורים

מזהה

ISSN : 0334-987X

מתוך

דפים , 59 : 231-263 , 2015

שפה

עברית

תקציר

פיתוח מקצועי של עובדי הוראה באמצעות קורסים והשתלמויות הוא תחום מורכב. מהלך ההשתלמות, כמו גם תוצאותיה בטווח הקצר ובטווח הארוך, מושפעים מריבוי של משתנים שבדרך כלל לא ניתן להתיר את הקשרים ביניהם. המחקר המתואר במאמר זה מתמקד בתיאור תפיסותיהם של משתלמים את איכות הקורסים שהשתתפו בהם ואת תרומת הקורסים להתפתחותם המקצועית. המחקר מזהה משתנים המשפיעים ישירות ובעקיפין על תפיסות אלו. ניתוח הממצאים נעשה בזיקה לשני מודלים שעניינם הוא תיאור תהליכי פיתוח מקצועי בקרב העוסקים בחינוך: מודל השלבים של גאסקי (Guskey, 2002), ומודל שלבים היוריסטי שפיתחו קולדוול וסימקינס (Simkins, 2011 & Coldwell). ממצאי המחקר תומכים בחלקו הראשון של מודל אחרון זה. כמו כן עולה מהם תמונה ברורה של המשתנים אשר משפיעים על תפיסת המשתלמים את איכויות ההשתלמויות ואת מידת תרומתן להם בסמוך לסיומן. הממצאים מעידים על צורך בהתנהלות ברורה ומוקפדת של קובעי

מדיניות, של הדרגים הממונים על המשתלמים ושל מבצעי ההשתלמויות בפועל,
וזאת על מנת לשפר את איכויותיהן ואת תרומתן הפוטנציאלית להתפתחות
המקצועית של המשתתפים בהן.

.12

כותר

**מחקר הערכה: הצלחות ומהמורות בפרויקט ניסויי להכשרת אקדמאים להוראה
בדגם המבוסס על עקרונות של בתי ספר לפיתוח פרופסיונאלי / ד"ר שלומית
אבדור**

מחבר/יוצר

אבדור, שלומית -- מכללה אקדמית אחוה

שנת פרסום

2013

נושא

הכשרת מורים

התנסות בהוראה

התפתחות מקצועית -- מורים

שיתוף פעולה בין מכללות למורים ולגננות לבין מוסדות חינוך

תוכניות לימודים -- הכשרת מורים

מדידה והערכה בחינוך

מזהה

ISSN : 0793-3355

מתוך

מעוף ומעשה במכללת אחוה , 15 : 109-146 , 2013

שפה

עברית

תקציר

במאמר זה מוצג ומוערך מודל הכשרה פרופסיונאלית המתאים להכשרת אקדמאים
להוראה. המודל מבוסס על תכנית הכשרה אינטגרטיבית-תמאטית שיישומה מותנה
בשיתוף מובנה ומוקפד בין מוסד ההכשרה האקדמי לבין מסגרות ההתנסות המעשית.
המודל מוצג על רקע הביקורת הקיימת על המודלים המסורתיים להכשרת מורים ועל

רקע הטענה כי הכשרה פרופסיונאלית צריכה להתמקד בחינוך ובאימון לתפקידי חינוך והוראה בהיקף נרחב יותר מהמקובל בתכניות ההכשרה המסורתיות. בשני עניינים היה הפרויקט שונה מהתכנית הרגילה להסבת אקדמאים להוראה: א. לימוד הנושאים הנגזרים מתמות הליבה בלימודי החינוך נעשה במסגרות למידה ייחודיות ולא, כמקובל, בשילוב עם סטודנטים במסגרות ההכשרה הרגילות; ב. ההדרכה הפדגוגית והוראת הדידקטיקה של המקצועות נעשתה באמצעות החונכים הפדגוגיים בשדה (המורים החונכים).

המאמר מציג ממצאי מחקר ההערכה אשר ליווה את הפרויקט ואפשר לזהות מטרות ויעדים שהתפתחו במהלכו ושלא נוסחו בשלב התכנון. זניחתם, אף כי שלא במתכוון, השפיעה על האפקטיביות של הפרויקט. כן מציג המאמר את ההיבטים שבהם היו לפרויקט יתרונות ברורים על פני התכנית הרגילה להכשרת אקדמאים להוראה, ואת אלה שבהם הוא לא הוסיף אך גם לא גרע. הממצאים מראים כי למרות מהמורות ביישומו - הייתה בפרויקט מידה גבוהה יותר של שביעות רצון מתהליכי ההכשרה וההכנה להוראה ונכונות להמליץ על מודל הכשרה זה למתעניינים. המאמר מעלה לדין שתי סוגיות המאפיינות את מרבית התכניות להכשרת מורים: א. הצורך להתמודד בדרך מושכלת עם הנתק שבין הלימודים העיוניים במכלול מקצועות החינוך לבין מציאות ההתנסות המעשית; ב. שאלת המהות של יחסי הגומלין וחלוקת התפקידים במשולש מדריך פדגוגי- פרח הוראה- מורה חונך (או מורה מאמן).

13.

כותר

מחקר הערכה בנושא: היבטים ניהוליים וארגוניים בפעילותו של מערך מרכזי הפסג"ה במערכת החינוך בישראל - היבטים מתודולוגיים בפיתוח המחקר וממצאים עקרוניים / שלומית אבדור

הערה

בסקירה זו מתואר מחקר הערכה, אשר נערך בשנת תשע"א במערך מרכזי הפסג"ה (פיתוח סגלי הוראה) בישראל. מטרתו הייתה ללמוד על אפיונים מרכזיים של היבטים ניהוליים וארגוניים בפעילותם של מרכזי פסג"ה לאור שינויים בנהלים ובתהליכים בפיתוח המקצועי של מורים, שהתוותה רפורמת "אופק חדש", שינויים שהשפיעו מיד על אופי הפעילות של מרכזי פסג"ה ועל היקפה. (מתוך המאמר).

מחבר/יוצר

אבדור, שלומית -- מכללת אחוה

שנת פרסום

2012

נושא

השתלמויות עובדי הוראה

התפתחות מקצועית -- מורים

מדידה והערכה בחינוך

מרכזים לפיתוח סגלי הוראה

מתוך

שבילי מחקר, 18 (2012), עמ' 79-88

שפה

עברית

.14

כותר

**פיתוח מקצועי של מורים לשילוב מיטבי של סביבת למידה מתוקשבת בלימודי מדע
וטכנולוגיה / הדס כץ שדה-חן, אתי טל ובתיה אמסלם**

הערה

הכרת מאפיינים פדגוגיים/קוריקולריים של סביבות למידה מתוקשבות ורכישה של
כישורים ואסטרטגיות הוראה/למידה/הערכה המתאימים למאפיינים הייחודיים של
סביבות שיובילו לפדגוגיה מתוקשבת במיטבה - היו שתי מטרות מרכזיות של הקורס
"סביבות למידה מתקדמות בלימודי מדע וטכנולוגיה" שהתקיים בשנת הלימודים תש"ע
(במחוז צפון ובמחוז דרום) למורים מובילים במדע וטכנולוגיה, במסגרת הקורסים
לפיתוח מורים מובילים של מרכז המורים הארצי למדע. הנחת היסוד הייתה שתהליכי
ההוראה/למידה/הערכה בסביבות למידה מתקדמות מחייבים פיתוח מקצועי של מורים
למדע וטכנולוגיה.

מחבר/יוצר

כץ-שדה-חן, הדס

אמסלם, בתיה

טל, אתי

שנת פרסום

2010

נושא

אוריינות מידע

הוראה ולמידה מתוקשבות

השתלמויות עובדי הוראה

התפתחות מקצועית -- מורים

מזהה

ISSN : 0793-6109

מתוך

אאוריקה, 31, 2010

שפה

עברית

.15

כותר

הפיתוח המקצועי של עובדי הוראה - שותפות המכללות האקדמיות לחינוך ומרכזי פסג"ה / ד"ר שלומית אבדור, ד"ר אורית אבידב-אונגר

הערה

"רפורמת אופק חדש" מדגישה את הפיתוח המקצועי של עובדי הוראה כגלגל מניע להשבחת מערכת החינוך בישראל. הרפורמה יוצרת הזדמנות חשובה לשיפור הישגיה של מערכת החינוך באמצעות פיתוח ומיסוד תהליכי התפתחות מקצועית של עובדי הוראה לאורך חייהם המקצועיים. על פי הסכם "אופק חדש" יחויב כל עובד הוראה בתהליכי פיתוח מקצועי בהתאם למקצועות שהוא מלמד ולתפקידים שהוא ממלא במערכת. למכללות לחינוך יש תפקיד חשוב ביישום ובהטמעה של גישת הלמידה לאורך החיים המקצועיים (Lifelong Learning), כגישה המבנה את הפיתוח המקצועי של מורים באופן מושכל ומתוכנן. (מתוך המאמר)

מחבר/יוצר

אבדור, שלומית

אבידב-אונגר, אורית

שנת פרסום

2010

נושא

הכשרת מורים

הישגים בלימודים

השתלמויות עובדי הוראה

התפתחות מקצועית -- מורים

חניכות בחינוך

ידע מקצועי -- מורים

ליווי בקליטה של מורים

מורים מתחילים

מורים

מכללות להכשרת מורים וגננות

מרכזים לפיתוח סגלי הוראה

רפורמת אפק חדש

תלמידים

מתוך

ביטאון מכון מופת , 43 :20-27, 2010

שפה

עברית

.16

כותר

תפיסת חדשנות פדגוגית בקרב מנהלי מרכזי פסג"ה (מרכזים לפיתוח סגלי

הוראה) (פוסטר) / אורית אבידב-אונגר, בת אל חדד

מחבר/יוצר

אבידב-אונגר, אורית -- אוניברסיטה פתוחה -- מכללת אחוה

חדד, בת אל -- מכללת אחוה

שנת פרסום

2016

נושא

חדשנות

מרכזים לפיתוח סגלי הוראה

מתוך

כנס צ'ייס למחקרי טכנולוגיות למידה: האדם הלומד בעידן הטכנולוגי (קבץ):
האוניברסיטה הפתוחה ושה"ם, 11 (2016), עמ' 235-ע234

שפה

עברית

תקציר

מטרת מחקר זה היא לבחון מהי תפיסת החדשנות הפדגוגית של מנהלי מרכזי הפסג"ה, מהם מאפייניה ואילו מהלכים נעשים על מנת לקדם אותה במרכזי הפסג"ה. שיטת המחקר שננקטה במחקר זה היא שיטה איכותנית, שהתבססה על גישת התיאוריה המעוגנת בשדה. אוכלוסיית המחקר מנתה תשעה אנשי צוות ניהול של מרכזי פסג"ה במחוז דרום ומרכז, מנהלים וסגני מנהלים. כלי המחקר היה ריאיון עומק חצי מובנה.

16.

כותר

רכיב החונכות בהתמחות בהוראה (קורסי חונכות) מנקודת מבטם של מנהלי בתי ספר / ניצה שוובסקי, אורנה שץ-אופנהיימר

הערה

המחקר המוצג בודק את תפיסותיהם של מנהלי בתי ספר כלפי קורס ההכשרה למורים חונכים. זהו חלק ממחקר רחב-היקף, שהוזמן ונערך בתמיכת אגף ההתמחות והכניסה להוראה שבמינהל הכשרה ופיתוח מקצועי במשרד החינוך ובתמיכת מכון מופ"ת. המחקר הוזמן לאור פרסום חוזר מנכ"ל, שעוסק בשילוב מתמחים ועובדי הוראה חדשים בבתי הספר, ומציג נוהלי קליטה הנדרשים בשלב הכניסה למקצוע ההוראה. במאמר מדווחים ממצאים בנושא הכשרתם של מורים חונכים מנקודת מבטם של המנהלים. ההיבטים להתייחסות יהיו מידת ההשתתפות של מורים בקורסים להכשרת חונכים; התניית תפקיד החונכות בהשתתפות בקורס ההכשרה; הסיבות המעכבות את יציאתם של מורים לקורס הכשרת החונכים; ונושאים שחשוב לכלול בקורס ההכשרה למורים חונכים. (מתוך המאמר).

מחבר/יוצר

שוובסקי, ניצה -- מכללה לחינוך ע"ש גורדון, חיפה -- מכון מופ"ת
שץ-אופנהיימר, אורנה -- מכללה לחינוך ע"ש דוד ילון, ירושלים

שנת פרסום

2012

נושא

מנהלי בתי ספר

התנסות בהוראה

חניכות בחינוך

מורים

הכשרה מקצועית

ליווי בקליטה של מורים

התפתחות מקצועית -- מורים

מתוך

שבילי מחקר , 18 : 65-78 , 2012

שפה

עברית

.17

כותר

**דפוסי ההעצמה בקרב מורות שממלאות תפקיד בבתי ספר יסודיים בישראל:
העצמה מוגבלת, העצמה מתגמלת והעצמה מחוללת שינויים. / אורית אבידב-
אונגר, יצחק פרידמן, עלית אולשטיין**

הערה

המטרה המרכזית של מחקר זה, היא לחשוף את דפוסי ההעצמה בקרב מורות שממלאות תפקיד בבתי ספר יסודיים. המחקר נעשה באמצעות מתודולוגיה איכותנית, והנתונים שנאספו באמצעות ראיונות חצי מובנים, שבהם התבקשו המורות שממלאות תפקיד לתאר את סיפור חייהן המקצועיים. הסיפורים נותחו בגישת התיאוריה המעוגנת בשדה, המכוונת ליצירתה של תיאוריה חדשה מתוך הנתונים שנאספו בשדה. ממצאי המחקר מציגים מבנה היררכי של דפוסי העצמה בקרב מורות שממלאות תפקיד. המודל שגובש בהתבסס על הממצאים, מצביע על שלושה דפוסי היררכיים של העצמה בקרב מורות שממלאות תפקיד ברצף הקריירה המקצועית שלהן: דפוס העצמה מוגבלת, דפוס העצמה מתגמלת ודפוס העצמה מחוללת שינוי. יש ניידות בין הדפוסים, כשרמות ההעצמה קשורות אל התפקיד הנוסף להוראה כפי שהוא נתפס על ידי המורות

עצמן. דפוס ההעצמה ההיררכיים שנמצאו מתארים את מאפייני הקריירה של המורות שממלאות תפקיד: מפעילות מוגבלת בתפקיד ועד להבניה מחדש של תפקיד, במהלך התפתחות הקריירה המקצועית שלהן. (מתוך המאמר)

מחבר/יוצר

אבידב-אונגר, אורית

פרידמן, יצחק (ממכון סאלד)

אולשטין, עלית

שנת פרסום

2011

נושא

מורים

חינוך יסודי

העצמה

בתי ספר

התפתחות מקצועית -- מורים

תפיסת תפקיד מקצועי

מזהה

ISSN : 0334-4770

מתוך

עיונים במינהל ובארגון החינוך , 32 : 153-183 , 2011

שפה

עברית

.18

כותר

בדרך למנהיגות חינוכית - הצעד הנוסף: בין הערכה לצמיחה / קובי גוטרמן

הערה

תפקידו של מנהל בית הספר כמנהיג חינוכי מחייב חשיבה מחודשת על מהות התפקיד ואופיו. מנהיגות חברתית מתרכזת בעיקר בליבת העיסוק הבית-ספרי: תהליכי הוראה ולמידה. על פי הגדרה זו, מנהלי בתי ספר, הצופים בעקביות במורים במהלך שיעור ומקדמים את תהליכי ההוראה והלמידה, הם מנהיגים חינוכיים. גם מנהלים המבצעים

הערכות מורים נכללים בהגדרה של מנהיגים חינוכיים, וזאת למרות שההערכה המסכמת, כפי שהיא נעשית, טומנת בחובה קושי מובנה לקידום ההוראה, והיא בבחינת "הקוץ שבאליה". עם זאת, הצורך בהערכת המקצועיות ובאחריותיות של המורים מובנה בתפקיד הניהולי, לצד הצורך בפיתוח וצמיחה של ההוראה. הניסיון הרב שהצטבר בתצפיות הוראה ובשיחות עם מורים מלמד כי נדרש פתרון למתח הקיים בין הערכה לצמיחה. למרות שתצפיות הוראה מהוות את הבסיס גם להערכת מורים וגם לשיח פדגוגי מקדם תהליכי הוראה ולמידה, נחוצים מנגנונים בית ספריים, היכולים לתת מענה לקושי המובנה בביצוע שתי מטלות שונות אלה. המאמר מציג את המפגש שבין הפרקטיקה החינוכית לתיאוריה בנושא של הערכת וצמיחת מורים והמתח הנלווה להן, ומציע את גישת התצפית והשיח הפדגוגי לקידום התמקצעות וצמיחה בהוראה. (מתוך המאמר)

מחבר/יוצר

גוטרמן, קובי -- מכללה לחינוך - סמינר הקיבוצים

שנת פרסום

2012

נושא

מנהיגות חינוכית

מנהלי בתי ספר

הערכת מורים

מנהלי בתי ספר ומורים

הוראה

איכות

תצפיות (חינוך)

התפתחות מקצועית -- מורים

מורים

מזהה

ISSN : 0792-223X

מתוך

החינוך וסביבו: שנתון סמינר הקיבוצים, 34 : 39-52, 2012

שפה

עברית

.19

כותר

קהילות למידה: נקודת הזינוק ללמידה מקצועית בבתי הספר ובכיתות / אן ליברמן

ולין מילר

הערה

נושא הגיליון: קהילות חוקרות הוראה מודלים לפיתוח מקצועי בקהילות מורים.

תרגמה מאנגלית: מיכל קירזנר.

מחבר/יוצר

ליברמן, אן

מילר, לין

שנת פרסום

2016

נושא

למידה בקבוצות

מורים

קהילה

התפתחות מקצועית -- מורים

תלמידים

הישגים בלימודים

מתוך

השקפה מחקרית, 2 (נובמבר 2016, חשוון תשע"ז), עמ' 6-8

שפה

עברית

תקציר

המאמר ממצב קהילות למידה של מורים כמפתח ללמידה מקצועית בבתי ספר ובכיתות. הוא סוקר עדויות מחקריות לתרומתן של קהילות, מזקק אופני פעולה המאפיינים קהילות מוצלחות ודן באתגרים הכרוכים ביישומן בהקשר הארגוני והתרבותי של בתי ספר ומערכות חינוך. תרומתו בהצגה התמציתית של מאפיינים גנריים של קהילות מוצלחות.

20.

כותר

ממדיניות ליישום: המדיניות להתפתחות מקצועית של עובדי הוראה - נקודת המבט של מחוזות משרד החינוך ומנהלי בתי הספר / אורית אבידב-אונגר, רוני ריינגולד

הערה

המחקר הנוכחי בודק את העמדות ואת התפיסות של בעלי העניין, בעלי התפקידים הבכירים במחוזות משרד החינוך ומנהלי בתי הספר, ביחס לאופייה וליעדיה של הטמעת מדיניות הפיתוח המקצועי ב"אופק חדש", לצד בחינת השוני בציפיות שבין בעלי עניין אלה. ההנחה היא שעמדות ותפיסות שונות של בעלי העניין ביחס למטרות ולאופי ההטמעה לצד פערי ציפיות עלולים לשבש את אפקטיביות ההטמעה. ההבדלים בציפיות בין השותפים השונים בהטמעה של מדיניות הפיתוח המקצועי ייבדקו לאור הגישה התאורטית של הטמעה מוצלחת בארגונים. גישה זו גורסת ששותפות של כל בעלי העניין בתכנון ובהטמעה היא תנאי להטמעה מוצלחת של השינוי. (מתוך המאמר).

מחבר/יוצר

אבידב-אונגר, אורית -- מכללת אחוה

ריינגולד, רוני -- מכללת אחוה

שנת פרסום

2012

נושא

משרד החינוך (מ-2004)

התפתחות מקצועית -- מורים

מנהלי בתי ספר

שינוי חינוכי

שיתוף פעולה

רפורמת אפק חדש

מתוך

שבילי מחקר, 18: 98-106, 2012

שפה

עברית

21.

מספר פריט: 12771

מיון: 10.154.1

סוג: ספר

כותר: מפיקוח למנהיגות : סיפור מסעה של קהילה מקצועית

מחבר: מרגולין, אילנה /שני, מיכל /טל, פנית

מו"ל: מכון מופ"ת

סידרה: תמה

שנה: 2018

כרך: 4

עמודים: 202

מקום: תל אביב

מילות מפתח: פיקוח; מנהיגות; קהילה; קהילה לומדת; שינוי; תפיסה; מחקר פעולה;

תקציר:

ספר זה מציג סיפור מסע; מסע למידה מהותי ועתיר אירועים בן שש שנים של קהילת מפקחות על בתי ספר. המפקחות ביקשו לחשוב מחדש על תפקידן ולעצב מודל חדש ופורץ דרך של תפקיד המפקחת, ובכך להתוות את החזון ואת סדר היום של המחוז שבו עבדו במשרד החינוך. הספר מאפשר לעקוב אחר תהליך התגבשותה של הקהילה המקצועית, תהליך סוער ורווי תהפוכות; אחר תהליכי הלמידה והמחקר העצמי, שנעשו לתרבות רווחת בקרב חברות הקהילה, והתבססו על שזירה מתמדת של התאוריות שהן למדו בעשייתן היום-יומית; וכן אחר תהליכי השינוי שעברו המשתתפות ושהתחוללו בסביבות העבודה שלהן בשדה.

התהליך המתואר בספר - שש שנות פעילותה של הקהילה ועוד שלוש שנות הניתוח והעיבוד של הנתונים וכתובת הספר - הצמיח בסופו של דבר מודל אקולוגי אוניברסלי של פיתוח מקצועי במאה ה-21, מודל המושתת על למידה, על עשייה ועל מחקר במסגרת קהילה מקצועית.

22.

מספר פריט: 11654

מיון: P24

סוג: מאמר

כותר: ממדיניות ליישום: הרפורמה במדיניות הפיתוח המקצועי בישראל – נקודת המבט של מחוזות משרד החינוך

מחבר: אבידב-אונגר, אורית /ריינגולד, רוני

מו"ל: מכון מופ"ת

שנה: 2015

בתוך: דפים : כתב עת לעיון ולמחקר בחינוך

כרך: 59

עמודים: 207-230

מילות מפתח: מערכת החינוך; התפתחות מקצועית; אופק חדש; שינוי; מבנה ארגוני; מדיניות חינוכית; רפורמה בחינוך;

כלי מחקר: ראיון בנוגע לרפורמה במדיניות הפיתוח המקצועי בישראל

טקסט מלא: מצורף קובץ PDF

תקציר:

מחקר זה התמקד בבחינת תפיסותיהם ועמדותיהם של בעלי עניין במחוזות משרד החינוך באשר להטמעת השינוי במדיניות הפיתוח המקצועי כחלק מרפורמת "אופק חדש". עשרים וחמישה בעלי תפקידים בכירים בשמונת מחוזות משרד החינוך רואיינו במסגרת מחקר איכותני נרטיבי. נמצא כי קיימים כוחות אשר תורמים להטמעת השינויים וליישומם, כמו גם כוחות בולמים המעכבים את השגת יעדי המדיניות. מן הממצאים עולות תובנות מושגיות באשר להטמעה יעילה של שינוי מסובך ומורכב, כמו גם המלצות אופרטיביות לשיפור המדיניות ודרך יישומה. שתיים מההמלצות האלו הן להגדיל את מעורבותה של האקדמיה בתהליכי הפיתוח המקצועי של עובדי הוראה ולהגדיל את מעורבותם של מחוזות משרד החינוך בקביעת המדיניות.